

A CSALÁD

Józs 24,15

A Bibliában sok mondanivaló van a családnak a családról. Minden mondanivalója mélyén az áll, hogy a család Istennek szolgáljon és építse az Istenországát. Benne otthonra kell találnia a hitnek és a szeretetnek, az egyetértésnek és a békességnek, az önzetlenségnek és az áldozatkészségnek, ezáltal válik a család Istenországa alapsejtjévé.

A család álljon Isten szolgálatában! Ezt mondja alapigénk is. Józsué saját családját állítja példaképül az egyistenhitre, a neki való szolgálatra és az ebből eredő magasabb rendű vallásos és erkölcsi élet megélésére. Fájdalommal tapasztalja ugyanis, hogy igen sokan családstól bálványimádásra adták magukat. Józsué halála előtt még tenni kívánt valamit népének megmentésére. Gyűlést hívott össze és szózatot intézett a néphez. Felvonultatta a múltat, amikor az Igéretföldjére vezető vándorúton Egyiptomtól Kanaánig egyedül az élő Isten segítségével szabadultak meg számtalan veszélytől. Emlékeztette népét, hogy az Úr a szövetség keretében ígért nekik új hazát. Ez a szerződés nemcsak Istenre nézve kötelező, hanem az emberre is, és nemcsak a múltban volt, hanem ma is az és kötelező lesz a jövőben. Rámutatott, hogy milyen áldások származtak eddig és származnak ezután is a szövetség megtartásából, és milyen romlás és kárhozat szakad a népre, ha elfelejti, megtagadja, vagy felbontja ezt a szerződést. Beszéde elevebe vágott, gyökereiben megrendítette a lelkeket. Ezt a pillanatot használta ki, hogy kinek-kinek a józan belátására bízta az ezutáni követendő utat hitbeli, és erkölcsi magatartása terén.

„Válasszatok magatoknak még ma, kit szolgáljatok — mondotta, akár azokat az isteneket, akiknek a ti atyáitok szolgáltak, amíg túl voltak a folyóvizeken, akár az emoreusok isteneit, akiknek földjén laktok: én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.“ (Józs 24,15).

A lelkében megrendült, büntudatra ébredt és megkeseredett nép egyemberként fogadott örök hűséget: „Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az Urat, szolgálván idegen isteneknek! Sőt inkább az Úr, a mi Istenünk az, aki felhozott minket és atyáinkat Egyiptom földéből, a szolgák házából“ (Józs 24,16—17).

Ez a történelmi jelenet része annak a hosszas küzdelemnek, melylyel Izráel népének legjobbjai, családjakkal együtt meg akarták menteni népüket a pogányság veszedelmétől. Így küzdött már Ábrahám is az egyisten hitéért, szolgálatáért: „megparancsolta az ő fiainak és az ő házanépének útána, hogy őrizzék meg az Úrnak útját“. Ebből a lélekmentő küzdelemből része volt a bírák, királyok, próféták legjobbjainak családjakkal együtt.

Az Újszövetség szelleme szerint a család Istenországának alap-sejtje, feladata: Istenországának építése.

Jézus családi szeretetben született és nőtt fel. A hit és a szeretet már ott ragyogott a betlehemi jászolbölcsőben. Féltőn szerető családi szív dobogott az Egyiptomba menekülés útján, és ez a szeretet vezette vissza Názáretbe. A családi hit és szeretet örködött felette, mikor 12 éves korában először zarándokolt szüleivel a jeruzsálemi templomba. A hit szava szólt belőle, a nagyrahivatottság öntudatával, a szüleinek adott válaszában: „Nem tudjátok-e, hogy nékem azokban kell foglalatossnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai?” (Lk 2,49). De benne van-e válaszban a szülei iránti tisztelet és szeretet is. Mintha mondaná: nem akartalak megbántani, de az én mennyei Atyámat is szeretem, íme, nem maradtam tilalmas dolgokra vissza, hanem szent úgy az, ami visszatartott. Aztán engedelmesen elindult velük haza, amint az utolsó mondatban olvassuk: „És aláméne velük, és méne Názáretbe; és engedelmes vala nékik. És az ő anyja szívében tartá mindezeket a dolgokat. Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában és az Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Lk 2,51—52).

Ez a hit és szeretet egyre nőtt, magasztosult, amint gyarapodott bölcsességben, testének állapotában. Mire tanítani kezdett, egy lelki közösség tagjának érezte magát, hol a családok egy mindenkit magába foglaló nagy szellemi családdá alakultak, melyben testvéreinek, szüleinek tekinti mindazokat, kik teljesítik Isten akaratát: „Mert, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fitestvérem, nőtestvérem és anyám!” (Mt 12,50). Íme a lelkirokonság is rokonság, a hit-testvériség is testvériség, a keresztyénység is egy nagy szellemi család.

Ilyennek indult a keresztyén egyház, melynek kezdeti formáit leginkább a család őrizte meg. Az Apostolok Cselekedetei könyve ezt így jellemzi: „A hívők sokaságának pedig szíve-lelke egy vala; és senki semmijét nem mondá magáénak, hanem mindenük köz vala.” (4,32). A családban közös a vér és közös a név, közös a nyelv és közös a cél, közös az öröm és közös a bánat, közös a feladat és közös a szolgálat. És érvényesül a családban az egyetemes papság elve is. Ki tanítja meg az első imádságra a kisgyermeket? Az édesanya! Ki fohászkodik Istenhez könnyes buzgalommal, ha a család valamelyik tagja nehéz próba előtt áll? A család! Még beszélni is alig tud a gyermek, már tudja mi az a rózsza, ibolya, tulipán, és hogy ezeket a szépségeket a jó Isten adja örömeinkre és boldogságunkra; ki az, ki ezt a hitet és természetszeretetet a szívébe beírta? Az apa, anya, testvér. Igaz beszéd az, hogy szülőnek lenni a legszebb hivatás a világon, mert amikor hitre és szeretetre nevelnek, Istenországát építik bele a kicsinyek lelkébe.

A hit és szeretet, egyetértés és békesség a család vonzóereje. Vágyol-e haza, mint a madár a fészkére, ha távol dolgozol, tanulsz, katonáskodol, vagy ha hosszú útra keltél? Erről a vágyról vall Arany János az Ithon című versében: „Mint a madár a fészkére, / Szomjú vándor hűvös érc, / Mint a gyermek anyaölbén, / Vágyom én e nyájas körbe. / Itt enyelgő kis családom / Közt van az én jó világom; / Künn borong bár a magasban, / Itt mindig csillagos van: / Csillagó szem, mosolygó ajk, / Ez az, mit a szívem óhajt / S küszbőmet átalálva, / Ez derül itt énelémbe. / Szívem ifjul, gyermekké lesz, / Kis örömet nagy-nak érez, / Körülem is ártatlan kedv / Játszi pillangója repked / És

felejttem egyidőre / Gondjaimat a jövőre: / Mi nehéz súly függ e vállon,
/ Nehogy kedvük búra váljon: / Gyermekszívvvel, öntudatlan / Nyug-
szom meg a gondolatban, / Hogy övét el nem hagyja, / Ki mindnyájunk
Édes Atyja.“

A családban Isten akkor jelenik meg gondviselő jóságával, amikor a legnagyobb szükség van arra. Ezért a legnagyobb bajban se veszítjük el hitünket, ne lankadjon közöttünk a szeretet. A nehézségek is arra tanítsanak, hogy az egyénnek szüksége van a közösségre, miként a közösségnek is szüksége van az egyénre. Nem lehet a társadalomtól elzárt életet élni, még ha elefántcsonttorony volna is a menedékünk. A kis családok léte a nagy családoktól is függ, a családok családja is csak a kis családokból tevődhetik össze. Az egyháztagek sorsa szorosan összefügg az egyház sorsával, miként az egyház is csak tagjaiban létezhetik, mivel létének célja és értelme a hívek lelki gondozásában és szolgálatában rejlik, Jakab apostol szerint: „Tiszta és szeplő nélkül való istentisztelet az Isten és az Atya előtt ez: meglátogatni az árvákat és özvegyeket az ő nyomorúságukban...“ (1,27).

A családot az önzetlenség szelleme kell, hogy áthassa: Egy mindenkiért, mindenki egyért! Sok hátramaradást okoz az önzés a társadalomban is, de a családban semmiképpen sem szabad helyet kapnia. Vágyaink, céljaink, indulataink, akaratunk és munkánk nem állhat csak magunk szeretetében szolgálatában. Ezért írja János apostol levelében nekünk is: „Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet az Istentől van; és mindaz, aki szeret, az Istentől született és ismeri az Istent! (1Jn 4,7). Az önzés vétke, ha befurakodik egy családba, feldúlja azt, tagjait elidegeníti egymástól, s bár egy fedél alatt laknak, távolabb vannak egymástól, mintha ezeridegenek volnának.

Istenországának az alapsejtje csak úgy lehet a mi családunk is, ha elmondhatjuk Józsuével: Én és az én házam az Úrnak szolgálunk. A család lelki közösséggé kell, hogy tökéletesedjék, hogy mindenki testvérünk, apánk és anyánk legyen, aki Isten akaratát teljesíti. Legyen vonzóereje a családnak. Minden tagja vágyakozzék haza, mint a méh megrakódva édes terhével. Érvényesüljön az őskereszténység egyetemes papság-elve: legyen hitoktató, erkölcsi nevelő a család minden felnőtt tagja, hogy a kicsinyek lelkébe legyen ki elültesse az Istenországát és a földi boldogság feltételeit.

Hogy szép családi életet éljünk, hogy szolgáljunk Istennek s egymásnak a hit és szeretet jegyében, nem függ földi helyzetünktől, foglalkozásunktól, de nem függ életkorunktól sem, hogy mikor térünk rá arra, hogy Istenországát építsük családotól. Egyedül a lélektől függ, ami bennünk lakozik, a nemes szándéktól, mellyel eltöltött minket a prófétai, apostoli intelom életünk valamely szakaszában, hogy megértjük életünk célját, nagyraihivatottságát.

Képesek vagyunk-e mi is igent mondani ilyen lelki felhívásokra? Képesek vagyunk-e megérteni Isten bizonyosságait, szent jeleit, gondviselő segedelmét, mellyel már e földön Istenországa tagjai közé kíván avatni? Ha igen, éljük úgy egyéni és családi életünket, mint akik Istennek szolgálunk s tegyük a családot Istenországa műhelyévé, ahol szülők és gyermekek megerősödhetünk és nagyra nőhetünk a hit és szeretet által. Amen.

AZ ÉLŐ ISTEN

Zsolt 42, 3—4

A történelem hajnalhasadásának világosodó horizontján az ember töprengve, tűnődve teszi fel magának a kérdést: ki és milyen Isten? az én Istenem; aki életet adott, kezében tart, vezet, megmozdul az én kiáltásomra, lehajol hozzám, hogy magához emeljen.

Ki az Isten, milyen az Isten, hol van az Isten? A legnagyobb kérdések, melyeket már az öneszmélés pillanatában feltett magának az ember, s azóta is naponta megszületik és utat tör magának millió és millió emberi lélekben. Az emberi öntudat hajnalhasadása óta hangzanak e kérdések és megszűnni nem fognak soha, amíg ember él a földön. E kérdésekben benne van emberségünk, istenfiúságunk bélyege, az ember kiolthatatlan Isten utáni szomja. E kérdésben az emberi lélek évezredek útján: fájdalmas tapasztalatai és csalódásai között is, nagyraihivatottságáról, istenfiúságáról beszélnek. Ahol egyszer elhangzanak, visszhangjuk mindig ott marad a lélekben, s az ember csak akkor nyugszik meg, ha önmagának válaszolt e kérdésekre. Válaszaink milyensége életünk irányáról, minőségéről beszélnek.

E kérdéseket veti fel az ember az élet hajnalán dadogva, remegve: nagy sziklák tetején, folyók partjain, források mellett és mindazokon a helyeken, ahol Isten jelenlétét sejtette. E kérdések hangzottak a kultushelyeken és hangzanak ma is az Isten tiszteletére épített ezer és ezer templom szószékén: Ki és milyen az Isten? Hol van az én Istenem?

E kérdésekre a legtalálóbb feleletet Jézus adta meg: Isten a mi szerető Atyánk. Az emberiség számára Istent, mint Atyát Jézus fedezte fel. Egész életét betölti, áthatja az Atya szeretetének boldogító, feltétlen hatalma. Minden eltörpül, elveszti jelentőségét vele szemben, számára valóság lesz az egész életét átható és boldogító istenélmény: az Atya jelenléte. Lelke annvira ráhangolódik az Isten akaratára, hogy teljesen azonosul vele: „Én és az Atya egy vagyunk.“ Nála nélkül nem tud és nem akar élni. Isten atyaságának evangéliuma Jézusban életerővé lett. Egész életében végigkísérte az a boldogító tudat, hogy az Atya vele van. Ez a tudat adott erőt prófétai munkájához, ez készítette az elkerülhetetlen órákban erre a kijelentésre: „Nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.“ Élete bekapcsolódik az ő mennyei Atyjáéba, s ez a szent kötelék nemcsak megtartja, hanem mind közelebb és közelebb emeli Istenhez.

Az evangéliumokat olvasva, Isten atyaságában felfedezem a kifoghatatlan jóságot, szeretetet és életet. Isten atyasága eloszlatja bennem a félelem és kicsinység érzését. Milyen nagyszerű érzés, ha elgondolom, hogy az én Atyám személyesen érdeklődik az én életem iránt.